

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

MEDITATIE

De genezing van Naäman

2 Koningen 5

Ieder mens wil wel naar de hemel!
Hoe komt het dan dat er zo weinig mensen echt in de hemel komen?

Dat komt omdat zij het niet eens zijn met de weg, de manier waarop de Heere hen daarheen leiden wil. We zouden het allemaal wel willen, als we maar konden blijven die we zijn. Als we maar met voldoende respect en eerbied behandeld zouden worden.

We zien dat duidelijk aan Naäman.

Hij wil zeker wel van zijn kwaal verlost worden, maar hij heeft een eigen voorstelling hoe dat dan moet gaan.

Als hij, de voorname en deftige generaal uit Damascus dan door een profeet uit het overwonnen Joodse land geholpen moet worden, dan moet die profeet er wel goed rekening mee houden wie hij is. Er kan eigenlijk geen hoop zijn dat de God uit het verachte Jodenland, die blijkbaar machteloos is om zijn volk te verlossen, hem zou kunnen genezen, maar het is allicht te proberen. Dan moet echter het verschil dat er nu eenmaal is, wel overeind blijven staan: hij, Naäman, de generaal, een groot man voor het aanzicht van zijn heer en van hoog aanzien (vs 1) en daartegenover dan een onbeduidende profeet, die ook niet veel heeft kunnen doen toen de machtige Syrische legers voor de poorten lagen.

Daar staat Naäman voor de woning van de Godsmen!

Het staat er extra indrukwekkend: "Alzo kwam Naäman met zijn paarden en met zijn wagen en stond voor de deur van het huis van Eliza!" (vs 9).

Eliza mag wel blij zijn met zo'n deftige bezoeker. De profeet zal dan wel diep onder de indruk zijn van zoveel pracht en praal.

Maar nee, Eliza schijnt geen eerbied te hebben voor hem. Hij is ook helemaal niet bang voor allerlei dreigementen, die onuitgesproken voor de deur staan.

Er komt een bode uit het huis en deze vertelt hem kort en goed dat hij naar de

Jordaan moet gaan om zich daar te baden, zevenmaal. Naäman valt bijna om van ergernis. Diplomatieke brutaliteit! Dit kan slechte gevolgen hebben voor heel het land.

Nee, de profeet had zelf naar buiten moeten komen, zo reageert Naäman bij zichzelf. Hij had hem buigend moeten groeten en daarna eerbiedig moeten strijken over de aangetaste plaatsen; zodoende een nauwkeurig onderzoek instellen naar de aard en de omvang van de schade en daarna bezwerend en geheimzinnig aan het werk gaan.

Zo willen wij dat ook. We willen wel door de Heere geholpen worden, maar we stellen prijs op een persoonlijke behandeling, die past bij onze waardigheid. Ik ben toch een getrouw kerkganger, zo roept de een. Ik neem het toch echt op voor de zuivere waarheid, zo roept een ander. Ik heb toch ieder het zijne gegeven, en daarom ben ik toch niet de eerste de beste. Ik ben toch niet een hopeloos geval, dat er zo tegen me gepreekt moet worden. We zijn toch niet zo blind, dat er helemaal geen verwachtingen van ons zijn, zo spraken de Farizeers ooit tegen Jezus. Maar de Heere rekent daar niet mee. Hij zegt precies hoe erg het met ons is. Hij behandelt ons allemaal als gevallen zondaren, als mensen onder de vloek, als vijanden van God en Zijn Woord en als kinderen van de duivel.

Dat valt nooit goed, ook bij ons niet.

Let echter eens op die verschillende mensen rond Naäman.

Daar zijn allereerst zijn knechten, die nuchter vaststellen dat het toch allicht te proberen is. Had de profeet al uw geschenken aangenomen en daarbij nog veel meer offers gevraagd, dan zoudt u gedacht hebben: Goed zo, deze profeet pakt de zaak grondig aan. Nu echter kost het niets. Het kan toch in ieder geval geprobeerd worden?

Verneder u onder de krachtige hand Gods! Wat vraagt de Heere nu van u? Geld en goed, werken en vroomheid, geschenken en gaven? Nee, dat moet u

maar op de oever van de Jordaan laten staan. Dat heeft God niet nodig. Eliza ook niet.

Naäman zwicht. Zijn dienaren bedoelen het goed. En daar gaat die deftige generaal in het verachte water van de Jordaan. Daar komt een mens er uiteindelijk toe, nadat de Heere hem ontledigd heeft van alle eigen grootheid, om de toevlucht te nemen tot het bloed van Christus. Dat is nu het enige redmiddel. Daar kunnen we nu alleen maar echt rein worden. Dat bloed van Christus is net zo veracht als de Jordaan in Naäman's oog. Het is enkel ergernis en dwaasheid! De Abana en de Farpar zijn veel beter.

In het oog van de wereld is het kruis het meest verachte middel. Van die oude Bijbel is niets te verwachten. Daar kun je de moderne kwalen van deze tijd niet mee bestrijden. Aids bijvoorbeeld kan niet met een Bijbelwoord genezen worden; daar zijn allerlei politieke en sociale en medische ingrepen voor nodig. Dat vraagt beraad op wereldniveau in allerlei wereldconferenties. Dat denkt de dwaze mens. Zou de Bijbel niet werkelijk het beste middel zijn tegen een zo moderne kwaal als Aids? Zou het niet de uitkomst garanderen, als mensen naar de wet des Heeren weer zouden gaan luisteren?

En wij dan? Wij staan daar toch wel achter? Maar waarom zoeken wij het dan toch zo vaak ergens anders in? Rome zocht het in de kloosters met dikke muren; wij zoeken het in een ernstige en gewichtige vroomheid. Ieder mens heeft zijn eigen waardigheid. En die moeten we gaan afleggen, zal het wel zijn.

We zien Naäman van zijn hoge bok afstijgen en neerdalen. Wat is nu die hoge generaal, als hij alles aflegt? Naäman baadt zich zevenmaal. Als het dan gebeurt, dan geheel volgens voorschrift. Geen eigen uitlegging, maar precies zevenmaal. Zijn vlees komt terug als het vlees van een kleine jongen. Was mij geheel zo zal ik witter wezen, dan sneeuw, die vers op 't aardrijk nederviel.

Zalig worden en in de hemel komen volgens Gods weg. Volkomen genezen worden van de ernstige kwaal der zonde. In

de Jordaan. In het bloed van Christus. De doop ziet daar wel op, maar is niet het middel zelf. Alleen het bloed, maar dat reinigt dan ook van alle zonde.

Er zijn nog twee mensen rondom Naäman. Let ook daar even op.

Eerst dat meisje thuis, een Joodse slavin, die alles kwijt is, die niettemin haar meester, die haar wederrechtelijk heeft toegeëigend, de raad geeft naar de profeet te gaan. Ze heeft haar eenvoudige geloof in haar moeite mogen behouden.

En dan die koning, die ook in Samaria woont, veel dichterbij dan dat meisje. Naäman komt eerst bij hem aankloppen. Deze vorst kent wel de politieke verhoudingen, maar is vreemd aan de geestelijke kracht van Gods Woord. Hij weet blijkbaar niets van een profeet, hij is niet op de hoogte met de God van Israel. Vreselijk, als we er zo dichtbij leven en zo ver verwijderd zijn van de genade Gods.

Wie zijn wij?

Weet evenwel, dat de Jordaan nog stroomt. Het bloed is er, ook voor u, voor jou. Die knechts zeggen het ook ons dat het een eenvoudige weg is. Eenvoudig, en toch zo moeilijk tegelijk voor een generaal, voor een kerkmens. Maar Naäman is er gekomen. Klim dan af, buig het hoofd en belijd uw schuld voor de Heere. En gij zult rein zijn!

P. Roos

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk. Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren, Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Kopij voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar:

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, tel. 0527-688978

ADMINISTRATIE:

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk.

Telefoon: 0184-669116.

Fax: 084-2220131.

Email: pand@solcon.nl

Girorek. 70.43.50 t.n.v. Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.

Abonnementsprijs € 8,50 per jaar.

Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 8 dollar per jaar.

Advertenties € 0,38 per mm met een kolombreedte van 6 cm.

Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

VAN DE REDACTIE

Inhoud

In dit nummer van ons blad is een meditatie geplaatst van ds. P. Roos over 2 Koningen 5, "de genezing van Naäman". Ds. J.M.J. Kieviet schrijft verder over de verzegeling met de Heilige Geest. Ds. P. Roos schrijft naar aanleiding van de catechismus over het gebed. Van de hand van ds. P. den Butter treft u een vierde artikel aan over de woorden van Agur. Ds. M.C. Tanis schrijft over 2 Tim. 1: 9 en 10 "Wat is het heil van de Heere groot en rijk." Ds. K. Hoefnagel behandelt in zijn vragenrubriek enkele korte vragen. Een vijfde artikel over de bekering treft u aan waarbij geput wordt uit het gedachtegoed van Boston. Ds. M.C. Tanis en ds. P. den Butter geven aandacht aan het heengaan van ds. J.H. Velema die veel heeft mogen doen en betekenen in zijn leven in en buiten onze kerken.

Ontmoetingsdag Urk

D.V. zaterdag 15 september. Sprekers: ds. K. Hoefnagel, ds. P. den Butter, ds.

J.M.J. Kieviet en ds. P. Roos. Aanvang morgensamenkomst: 10.30 uur. Aanvang middagsamenkomst: 14.00 uur.

Plaats: Chr. Geref. Kerk "Eben-Haëzer" ,Almerelaan 1, Urk.

Er is kinderopas. Ook zal er een boe-kentafel zijn.

Op een ontmoetingsdag staat het Woord van God centraal. We hopen dat het gesproken en gezongen Woord weerklank zal mogen vinden in de harten. Daarnaast ontmoet je steeds opnieuw bekenden uit diverse gemeenten. We hopen dat velen de weg naar Urk weer weten te vinden en bovenal bid-den we dat de Heere Zijn zegen verbindt aan deze dag.

Verschijning volgende nr.

Het volgende nummer van ons blad zal D.V. 20 september verschijnen. Kopij graag binnen donderdag 14 september. Bij voorbaat hartelijk dank voor uw medewerking.

AvH

WAT IS HET HEIL VAN DE HEERE GROOT EN RIJK

2 Tim. 1: 9 en 10

In 1951 verscheen van de hand van prof. L.H. van der Meiden een boekje getiteld: Wat is bevinding? De ondertitel is: voor de praktijk der godzaligheid. Dit werkje heeft zijn waarde niet verloren omdat de zaken die genoemd en uitgewerkt worden geen verleden tijd zijn. Althans zo zou het moeten zijn. Wat we lezen is immers voluit Bijbels. Onderwijzend. Samenvattend zegt van der Meiden: bevindelijk is wat Gods Geest naar de Schriften werkt in de harten der gelovigen. Wat die gelovigen doorleven en gevoelen als de Heilige Geest Zijn licht laat vallen over Zijn werk in hun harten. De weerslag hiervan vinden we terug in het Woord van de Heere. Denk aan wat we lezen in Paulus' brief aan Timotheüs, Met nadruk schrijft hij: Die, namelijk de Heere, heeft ons zalig gemaakt en geroepen met een heilige roeping (2 Tim. 1:3). Voor de aandacht van Paulus staat het werk van de Heere waarin uitstraalt de grote liefde van de Heere. Bij dit werk is ook Timotheüs betrokken. Hij is er geen vreemdeling van. Daarvan is Paulus overtuigd. Hij bemerkt het in het leven van Timotheüs. Wat is dat rijk. Hierin zien we een eenheid. De daden des Heeren zijn gelijk. Dit moeten we niet vergeten. Van die bevinding moeten we geen vreemdeling zijn. Daardoor worden we ook aan elkaar verbonden. De Heere heeft wat gedaan. Daarover

kan Paulus niet uitgedacht raken. Hij moet erover schrijven. Hij heeft zalig gemaakt. Het is een feit. Hij gebruikt de tegenwoordige tijd. Het wordt gekend. We delen erin Timotheüs. Hoe onze weg ook is, laten we dit niet vergeten. De Heere is gekomen en heeft ons gered, verlost. We waren verloren Timotheüs. Jij en ik. Gebonden. In de macht van de boze. Verloren in schuld. Het was voor ons reddeloos, we waren machteloos. Het was uitzichtloos. Naar het recht van de Heere hadden zij de eeuwige dood verdiend. Wat we nu in de zondagen 4 en 5 lezen is geen scholastiek en is ook niet aan verandering toe. Het wordt beleefd en erkend, wanneer de Heere ontdekkend, overtuigend werkt. Maar nu de grote daad van de Heere. Hij verlost, bevrijdt en maakt tot kinderen van Zijn genade. Men wordt genomen uit het rijk van de duisternis en geplaatst in het rijk van het licht. Vrijgemaakt van de schuld van de zonde. Met het rijke doel om rechtvaardig voor God te zijn. Kennend de gemeenschap met God. De vrede met God. Het leven met God. En uiteindelijk het eeuwig leven met God. Dit staat allemaal in de Schrift. Dat wordt gekend. Het wordt beleefd. De Heilige Geest werkt daarheen. Ook dienen we erop te letten dat naast leeftijdsverschil het leven van Paulus en Timotheüs gelijk was in het kennen van het werk van de

Heilige Geest. Er wordt weleens gezegd dat een Paulus bekering onderscheiden is van een Timotheüs bekering. Nu is dat zeker waar. Maar er zijn punten van overeenstemming en daarin verstonden zij elkaar. Zij kenden het verlossend handelen des Heeren. Er was zondekennis en genadekennis. Ze zijn ook beiden geroepen met een heilige roeping. Wanneer het nu over de roeping gaat, dan staat terecht in de kanttekening: geroepen uiterlijk door de prediking van het Evangelie en inwendiglijk door de krachtige werking van de Heilige Geest. Naar het Woord des Heeren kunnen we spreken van een uitwendige en een inwendige roeping. Wanneer het over het laatste gaat moet gedacht worden aan het samengaan van Woord en Geest. Dit samengaan moeten we steeds in het oog houden. Zeker, onze verantwoordelijkheid is en blijft er. De heilige God mag blijven eisen, maar zonder de werking van de Heilige Geest komt het leven der genade niet openbaar. We moeten ook geroepen worden uit. Uit onze ongerechtigheid of uit onze eigen gerechtigheid. Dit gebeuren spreekt van het grote wonder van de Heere. Om dit wonder mag ook gevraagd worden. Men mag er naar staan. Want de Heere werkt middellijk door de verkondiging van Zijn Woord. Hij voegt erbij de inwendige werking van Zijn Geest. Paulus spreekt van een heilige roeping. Daarin wordt gewezen op het effect van de verkondiging van het Evangelie. De uitstraling van de heerlijkheid des Heeren komt in het leven. We kunnen zeggen: de waarachtige bekering: de afsterving van de oude mens en de opstanding van de nieuwe mens. Met nadruk wordt er door Paulus aan toegevoegd: God de Heere heeft ons niet naar onze werken maar naar Zijn Eigen voornemen en genade geroepen (2 Tim. 1:9b). Dat is de grond. De Heere wilde ons er in laten delen. Vandaar dat hij ook schrijft: die ons gegeven is, nl. de genade in Christus Jezus voor de tijden der eeuwen. Door

Paulus wordt gewezen op het eenzijdige werk van de Heere. Die genademedeeling en werking was er reeds onder het Oude Testament. In en door Christus alleen. Maar nu geopenbaard door de verschijning van onze Zaligmaker Jezus Christus Die de dood heeft te niet gedaan en het leven en de onverderfelijke heid aan het licht heeft gebracht door het Evangelie (2 Tim. 1:10). Welk een getuigenis. Welk een rijkdom. Welk een heerlijkheid. Wat heeft Christus gedaan als Zaligmaker.

Wat heeft Hij gedaan door Zijn dood en opstanding. Het volmaakte leven. Het onbevleete leven. Het zondeloze leven in volmaakte harmonie met de Heere is er. Straks in volle heerlijkheid. Het is er nu al in beginsel. Terecht staat in de catechismus zondag 22: nademaal ik nu het beginsel van de eeuwige vreugde in mijn hart gevoel. Dit nu is geen verzinzel, geen fantasie, geen inbeelding van de mens, maar volle werkelijkheid. Het evangelie is evangelie! Blijde boodschap. Troostvolle boodschap. Uitzichtgevend de boodschap. Paulus zit in een donkere cel en komt er nooit meer uit. Het dagelijkse leven ligt achter hem. Maar waarin hij staat en mag delen kan iemand hem ontnemen. Onthoofding kan plaatsvinden maar geen beroving van het leven. Het eeuwige leven. Timotheüs daar sta jij niet buiten! Jij staat nog in het volle leven. Maar Christus is je Zaligmaker. Hij heeft Zijn leven gegeven. Hij heeft het heil verdiend. Hij heeft ons zalig gemaakt. En Hij doet geen half werk. Het gaat heen naar de voltooiing van het werk. Wie nu vandaag het ook daarvan moet hebben kan door het geloof zingen: de Heere is zo getrouw als sterk, Hij zal Zijn werk voor mij volenden. Tot versterking van het geloof in de Heere en Zijn werk wordt gebeden: verlaat niet wat Uw hand begon, o Levensbron, wil bijstand zenden. Het is ons toch niet vreemd?

M.C. Tanis

WOORDEN VAN AGUR (4)

Agur heeft het Woord van God gehoord en dat heeft in zijn leven een geweldige verandering tot stand gebracht. Uit dat Woord ontvangt hij kennis en inzicht. Door dat Woord heeft hij God leren kennen. Bovendien staat het voor hem vast, dat alle rede Gods doorlouterd is. Nee, hij vergist zich niet als hij op dat Woord zijn vertrouwen stelt.

Vertrouwen

Van dat vertrouwen, dat hij door dat Woord gekregen heeft, spreekt Agur ook,

als hij zegt: *Hij is een Schild degenen die op Hem betrouwen* (vs. 5).

Toen hij het krachtige en leven-gevende Woord hoorde, waarin God Zichzelf bekend maakt, leerde Agur zich geheel aan deze God toevertrouwen.

In Hem vond hij een plaats van veiligheid. God was voor hem als een schild.

Waarom gebruikt Agur dit beeld? Het zal wel samenhangen met het feit, dat hij zijn bestaan had leren zien als iets dat aan alle kanten van gevaren omringd was. Een bedreigd bestaan. Overal loeren vijanden

en tegen die vijanden is Agur in zichzelf niet bestand.

Hij is zo kwetsbaar, zo verloren zelfs. Maar temidden van die kwetsbaarheid kwam toen het Woord. Het betrouwbare Woord, dat veiligheid bood en een schuilplaats aanwees. En Agur kreeg geloof om die boodschap te geloven. Toen was er rust. Toen wist hij zich veilig. Toen mocht hij schuilen achter het schild. Toen konden de pijlen van de vijand hem niet meer bereiken. Toen werd er voor hem gezorgd. En God, zijn Schild, zou hem niet teleurstellen.

Waar zit die veiligheid dan in? Een van de vragen, die Agur had gesteld en waar hij een tijd lang geen antwoord op wist was de vraag naar de Naam van God. Nu kent hij die Naam. Via het Woord is hem die Naam geopenbaard.

En met dat hij die Naam leerde kennen ontdekte hij ook welk een kracht en welk een veiligheid er in die Naam gelegen is. In die Naam is het Wezen van God immers bekend gemaakt. In die Naam blinken al Gods deugden. Die Naam is ten diepste God Zelf. Toen Agur dat ging verstaan kon hij ook van harte instemmen met de woorden die een ander gesproken had. Deze woorden: *De Naam des Heeren is een sterke toren; de rechtvaardige zal daarheen lopen en in een hoog vertrek gesteld worden* (Spr. 18:10).

Wij die ook het Nieuwe Testament kennen mogen zelfs nog verder gaan. Waar is dit Schild? In de Naam. Welke Naam? Agur vroeg ook naar de Naam van de Zoon van God. Die Naam kennen we ook. Dankzij de Godsopenbaring weten we dat die naam Jezus is. Jezus heet Hij, want Hij zou Zijn volk zalig maken van hun zonden.

En iemand die zalig gemaakt is van zijn zonden is daarmee tegelijk buiten het bereik van de duivel geplaatst. Hem zal de wet niet meer verdoemen. Hem zal de dood ook niet voor altijd vast kunnen houden. Beschuldigingen die tegen zo iemand nog zouden kunnen worden ingebracht moeten verstommen. Dat is de veiligheid achter dit Schild.

Of het ook nodig is dit Schild te kennen en er achter te schuilen. Zeker als we beseffen, dat de duivel rondgaat als een briesende leeuw op zoek naar zijn prooi. Of dat op andere tijden diezelfde duivel zich voordoet als een engel des lichts, die zielen verstrikt en verleidt en ze zo naar de eeuwige ondergang voert.

Een schuilplaats achter dit Schild zoeken is daarom ook niet iets wat we wel kunnen uitstellen tot later. Doen we dat wel dan geven we daarmee bewijs dat we de werkelijke situatie waarin we leven schromelijk onderschatten.

Wat is het dan nodig dat we door het Woord overtuigd worden van onze nood en ellendigheid en van de noodzaak van een waarachtig geloof in Christus.

Eerbied

De ontdekking dat alle rede Gods doorlouterd is heeft bij Agur nog een andere vrucht gedragen. Kijk maar in vs. 6: *Doe niet tot Zijn woorden, opdat Hij u niet bestraffe en gij leugenachtig bevonden wordt.* Agur had namelijk ook gezien dat het Woord Gods genoeg was. Meer dan het Woord had hij niet nodig. Het bevat voor hem alles wat hij weten moet. En het is diepe eerbied voor dat Woord die hem deze waarschuwing doet schrijven: *Doe niet tot Zijn woorden....*

Geen menselijke toevoegingen dus. Geen speculaties over dingen die de Heere niet heeft geopenbaard. Geen bevrediging zoeken van onze nieuwsgierigheid op terreinen waar de Heere nog altijd een sluier voor laat hangen. Geen binden van gewetens aan menselijke leringen die niet op de Schrift teruggaan. Het Woord alleen. Maar ook dat Woord helemaal.

Agurs vermaan keert terug aan het eind van de Bijbel, in het laatste hoofdstuk. *Want ik betuig aan een iegelijk die de woorden der profetie van dit boek hoort: Indien iemand tot deze dingen toedoet, God zal hem toedoen de plagen die in dit boek geschreven zijn.* En dan wordt er nog wat aan toegevoegd. Dit: *En indien iemand afdoet van de woorden des boeks dezer profetie, God zal zijn deel afdoen uit het boek des levens en uit de heilige stad en uit hetgeen in dit boek geschreven is* (Openb. 22:18,19).

Niets toevoegen. Maar ook niets weg nemen. Voegen we toe, dan worden ons ook de plagen toegevoegd. Dan worden we, zoals Agur het zegt, bestraft en we komen openbaar als leugenaars. Nemen we van het Woord weg dan neemt God ons deel in de zaligheid weg. Ja, het luistert heel nauw. God heeft Zelf het grootste respect voor Zijn Woord. Het is immers doorlouterd en puur? Daarom verwacht hij van de mensen aan Wie Hij dat Woord toevertrouwt ook dat ze het met groot respect en heilige eerbied behandelen.

Ja, de Heere heeft ons een complete Bijbel gegeven. Een genoegzaam Woord. We zullen ermee tevreden moeten zijn. Dat is dan ook de teneur van wat de kerk omtrent dit Woord in haar belijdenis onder woorden brengt. Luister maar mee. *Wij geloven dat deze heilige Schrift de wil Gods volkomen vervat en dat al hetgeen de mens schuldig is te geloven om zalig te worden, daarin genoegzaam ge-*

leerd wordt.... Want dewijl het verboden is "den Woorde Gods iets toe of iets af te doen" zo blijkt daaruit wel, dat de leer daarvan zeer volmaakt en in alle manier volkomen is.... (art. 7 N.G.B.).

Laten we het dan niet doen: iets toevoegen of iets weglaten. Geen vondsten van onszelf aan het Woord opdringen. Ook niet in de prediking van dat Woord. Inlegkunde zijn we dat gaan noemen. Dingen in de Bijbel inlezen en ze er dan - soms tot verrassing van de luisteraars - weer uit te voorschijn halen. Voorwaarden stellen die God niet stelt. Aan mensen lasten opleggen die God niet oplegt. God luistert mee en Hij heeft dat woord gesproken over iets wat Hij zal toevoegen als wij toevoegen...

Maar ook niets weglaten. Geen dingen verzwijgen omdat ze minder aantrekkelijk zijn en mensen ze liever niet horen. En de meeste mensen hebben zo hun voorkeuren voor bepaalde aspecten van de waarheid Gods. Dat zal ook wel zo blijven, maar daar mag nooit aan worden toegegeven. Doen we dat wel dan horen sommige mensen nooit meer hoe erg de zonde ons heeft aangetast en hoe zeer

we bij God in de schuld staan. Of er zijn er die nooit horen dat zalig worden helemaal een werk van genade is en dat een mens daar geen enkele bijdrage in levert. En weer anderen horen nooit dat er van Gods kant een ruim en rijk aanbod van genade is. En nog weer anderen blijven verstoken van de oproep tot een heilige wandel in de vreze des Heeren. Als we eenmaal op dit spoor zitten dat alleen brengen waar mensen instemmend bij zullen knikken dan zijn we intussen die naars van mensen geworden. Maar God luistert mee en Hij is die God die iets gezegd heeft over toevoegen van plagen en straffen. En over leugenaars bevonden worden.

Eerbied voor het Woord. Door dankbaar van dat Woord gebruik te maken en het te onderzoeken. Door gehoorzaam dat Woord te laten regeren in ons leven. En vooral, door het van harte toe te stemmen en te geloven. Denk maar weer aan de dichter van Psalm 119. Van hem zijn de woorden: *Uw getuigenissen zijn wonderbaar; daarom bewaart ze mijn ziel* (vs. 129).

P. den Butter

HET GEBED

De Heidelberger behandelt ter afsluiting het gebed. Door ons leerboek bijzonder treffend genoemd het voornaamste stuk der dankbaarheid. Dat is heel opvallend. Op een andere plaats staat dat we Gode met ons ganse leven dankbaarheid bewijzen zullen. Dan denken we aan een getuigend leven naar buiten, aan een uitleven van de vreze des Heeren voor de mensen; hier echter worden we gedreven naar de binnenkamer.

Er ligt in zondag 45 een zekere tegenstelling. Aan de ene kant is er sprake van dankbaarheid, aan de andere kant wordt het gebed geplaatst aan het begin van het geestelijke leven. God wil Zijn genade en de Heilige Geest alleen geven aan diegenen, die Hem met hartelijk zuchten daarom bidden en daarvoor danken. Wie de Heilige Geest nog mist en daarbij Gods genade, moet en mag daarom bidden.

Dus onbekeerden moeten en mogen bidden om de Heilige Geest. Ook in het eerste begin, in het eerste der drie stukken. Maar in het derde stuk neemt het gebed opnieuw de voornaamste plaats in. En natuurlijk ook in het tweede stuk. Daarom staat erbij: zonder ophouden. Het gebed omspant het gehele leven, van a tot z.

De Heere bindt ons aan het gebed. Hij

wil Zijn genade en de Heilige Geest alleen geven aan diegenen.... Hij verbond daaraan tevens Zijn belofte. Gevoelen we niet te kunnen bidden, dan mogen we bidden om een gebed, zoals de discipelen deden. Soms wordt tegenover het gebed het geloof gesteld. Je kunt wel altijd blijven bidden om de Heilige Geest, zo zegt men dan, maar je moet geloven! Dat is echter geen tegenstelling. Het geloof bloeit alleen op de lage gronden van de afhankelijkheid, waar ook het gebed te vinden is. Als men zo nadrukkelijk wijst op het geloofsbevel tegenover het gebed, dan wil men daarmee de genade meer in handen van de mens leggen. Die gedachte wordt door ons leerboek niet gevoeld.

Wat is het daarentegen een groot voorrecht, dat het geloof hand in hand met het gebed gaat. Zonder het gebed kon er niets van komen. Zonder het gebed geen geloof en geen genade in Christus.

Hier spreekt de Catechismus dus enerzijds tegen onbekeerden, anderzijds tegen Gods volk. Maar wat leren we juist hier dat we onbekwaam daartoe zijn. Wie nog leeft buiten Christus, zal dit menigmaal onderbouwen met de tegenwerping dat we niet bidden kunnen. Dat argument wordt ons echter

ontnomen. Als u in het water geraakt en de verdrinking nabij bent, gaat u geen theoretische afweging maken of u wel roepen kunt en of er wel iemand in de buurt is. Dus smee de Heere en roep tot Hem om bekeriing en geloof. Ook Gods kinderen leren hun diepe afhankelijkheid. Eigenlijk komen zij er pas echt goed achter dat ze niet bidden kunnen. Juist ook in het stuk der dankbaarheid. Naast afhankelijkheid komt hier ook duidelijk ons aller schuld openbaar. Wat komt de Heere dankbaarheid tekort aan ons, zeker aan Zijn volk.

De voortsnellende wijzers van de tijd doen een felle aanval op het gebed. Hebt u er tijd voor om de dag met God te beginnen? Neemt u er de tijd voor? U hebt er wel tijd voor. Iets eerder opstaan schept ruime mogelijkheden voor velen, al zeg ik niet dat dit voor allen geldt. Sommigen moeten al heel vroeg opstaan. Dan kan misschien de avond uitkomst bieden. Maar als het gejaagde leven bij wijze van spreken in je bloed zit en je zelfs zondags niet meer echt tot rust komt, wat komt er dan van een biddend leven terecht? Dus ligt hier heel veel schuld. Het feit dat velen klagen over verdorring van het innerlijke leven, wijst o.m. op nalatigheid inzake het gebedsleven. Jakobus verwijt het ons: "... gij hebt niet omdat ge niet bidt; Gij bidt en ontvangt niet, omdat gij kwalijk bidt..." (4:2,3). Het is ook voor onze tijd geschreven. Het is wel ontdekkend: we bidden niet en als we bidden, bidden we verkeerd. Dan blijft er niet veel over. Wat kan dan nog uitkomst bieden? Alleen hetgebed. Er is geen nood zo diep en geen machteloosheid zo groot of het gebed blijft over; voor de machteloze en voor de meest radeloze of wanhopige, voor de meest goddeloze en voor de verst afgewekene. Dus ook voor u en voor jou, en voor mij. Het gebed zegt dat ik alles verkeerd en krom doe, ook vooral het gebed; tegelijk is voor die verkeerde gebeden maar één medicijn te vinden, namelijk het gebed. Het gebed op grond van de altijd biddende en dankende Hogepriester. Hij wordt nooit met stomheid geslagen in Zijn werk bij het reukofferaltaar. Hij geeft het gebed nooit op, zoals wij dat zo vaak wel doen. Hij heeft nooit gebrek aan gronden en argumenten voor het gebed, want Hij bidt op grond van Zijn volbrachte werk. Hij behoeft nooit beschaamd te staan, vanwege schuld en nalatigheden. Dat is een groot wonder. Na Zijn volbrachte werk in kruis en opstanding gaat Hij niet genieten van de rust, maar blijft Hij onvermoeid bidden en doorbidden voor de Zijnen. En als zij het niet meer kunnen of misschien wel in slaap vallen onder hun gebed, of zo

vaak een geschonden en een gehavend gebed met een gebroken geklank opzenden, is Zijn gebed ook ten allen tijde naar God voor de heiligen. En door Zijn Geest, inwonend in het hart der Zijnen, werkt Hij dat gebed en leert Hij hen pas goed en recht smeken om genade. Dat is de enige uitkomst voor onze bidde-loosheid. Hij gaat door als wij afbreken. Het moet alles van Hem komen en van Hem alleen. Het voornaamste stuk der dankbaarheid ligt boven het stof. Als Petrus niet bidt maar integendeel vloekt, ligt zijn enige behoud in het gebed van de Heere Jezus. Daarom komt het goed met de kerk.

Vraag en antwoord 117 geeft enkele lijnen aan waaraan het rechte gebed moet voldoen. Wat behoort tot zulk een gebed wat God aangenaam is en van Hem verhoord wordt? U denkt misschien dat het nu weer ingewikkeld wordt en dat er weer allerlei plichten en lasten worden opgebonden, als u wilt bidden. Zeker wel als u let op die drie lijnen die er in het antwoord worden getrokken. Maar het wordt niet ingewikkeld en moeilijk; het eenvoudige gebed van de tollenaar voldeed aan deze richtlijnen. En dat gebed was heel kort en eenvoudig. Het kan geen kwaad onze gebeden ter toetsing naast dit antwoord te leggen. De drie lijnen hebben te maken met: tot Wie u bidt, wie er bidt en hoe u bidt. Het adres is belangrijk. Denk aan de telefoon. U moet het juiste nummer hebben, anders bent u verkeerd verbonden. Of, met een ander beeld gezegd: u moet de zender goed afstemmen, anders krijgt u stoorzenders. Beide beelden hebben te maken met "contact". Hebben we contact met de Heere? Oefenen we in het gebed ook gemeenschap met God? Laat het niet alleen opgaan in een uitspreken van uw noden, zonder dat u gevoelt dat er contact is. Dit heeft ook te maken met het ontvangen van een antwoord, dat de Heere geeft. In een telefoongesprek komt het van twee kanten. Gaat dat ook zo als we bidden? En hoe zouden we antwoord kunnen krijgen? Dat zijn geen makkelijke vragen. De Heere kan antwoord geven in de weg der omstandigheden. Een bepaalde gebeurtenis kan een antwoord zijn op uw gebed. Daarbij is het ook zo, dat hoorbare antwoorden niet gegeven worden. Toch spreekt de Heere wel tot bidders. Hij doet dat met name door Zijn Woord. Een tekst kan haarscherp aansluiten op uw persoonlijke nood. Daarbij kan er kracht in meekomen. U bent, als u dat meemaakt, kennelijk overtuigd dat de Heere gesproken heeft. Merk op mijn ziel, wat antwoord God u geeft. Daarom behoren Woord en gebed ook bij elkaar. In welke volgorde? Voor beide moge-

lijkheden is iets te zeggen. Eerst Gods Woord lezen en daarna bidden kan ons gebed gericht doen zijn op het spreken van de Heere. Dan bepaalt Gods Woord mede de inhoud van het gebed. Het kan leiden tot een pleiten op het Woord der belofte. Het kan leiden tot schuldbelijden, als de Heere ontdekkend spreekt in Zijn Woord. Maar eerst bidden en daarna de Bijbel ter hand nemen, ook dat kan een goede orde zijn. Zo bezien kan het leiden tot het ontvangen van een antwoord, al kunnen we de Heere daartoe nooit dwingen.

We kunnen ook op een andere manier antwoord van de Heere krijgen. Het kan zijn dat we tijdens het gebed een duidelijk en opvallend besef hebben van Gods tegenwoordigheid, van Zijn luisterend oor. Dan hebben we het gevoel dat ons gebed wordt overgenomen, dat we onze noden kwijt kunnen. Dat kan op een onverklaarbare wijze telkens weer gevoeld worden. De bidder krijgt dan een innerlijke overtuiging dat de Heere er van afweet. Een vrouw uit een van mijn vorige gemeenten zei eens, toen het ging over een bepaalde nood: Ik zal er een gebedszaak van maken. Ze bedoelde ermee de zaak nadrukkelijk bij de Heere aan de orde te stellen. Er was een predikant die tijdens het kanselgebed bad voor een kind, dat op sterven lag. Na het amen zei hij: Gemeente, dit kind sterft niet. Hoe kon hij dat nu weten? Hij had tijdens het gebed werkelijk contact met God gehad.

Toch moeten we ervoor oppassen dat we de verhoring van het gebed niet uitsluitend binden aan buitengewone dingen. Ook als we niets ervaren tijdens het gebed, is daarmee het gebed nog niet afgewezen. Want het reeds genoemde antwoord spreekt ook over een opmerkelijk gegeven, namelijk het geloof. De Heere wil om de Heere Christus wil het gebed zeker verhoren, gelijk Hij in Zijn Woord beloofd heeft. Ik kan er in dit bestek niet op ingaan hoe de Heere verhoort. Maar hier staat dat de bidder geloven mag dat de Heere het gebed verhoort, ook als geen bijzondere zaken worden ervaren. Die verhoring hangt samen met twee zaken: het volbrachte werk van Christus en de belofte in Zijn Woord. En er wordt ten overvloede bij gezegd dat wij het onwaardig zijn. Hoe velen zullen dat geloof beoefenen in hun gebed? Is ons gebed niet beschamend vaak een gebed zonder verwachting? Er ligt in de verdienste van Christus een vaste grond, zo staat hier. Alleen op grond daarvan. Uw onwaardigheid is geen belemmering. Hier vraagt de Catechismus dus reeds geloof van iedere bidder. Is dit niet een vicieuze cirkel? IK moet bidden om geloof en ik moet tegelijk bidden

in geloof..... Nu kunnen we dogmatisch de spanning hier geheel uit wegpraten. Naar twee kanten. Maar denk dan nog eens aan die drenkeling. En denk aan Christus, ook aan het Woord, de belofte. Daar ligt de vaste grond. En het heeft ook alles te maken met de tweede lijn: uw nood en ellendigheid recht en grondig kennen! Het gebed is het krachtigst als er nood is. Die nood moet u recht en grondig kennen en daar moet de prediking toe leiden. Deze moet diep ontdekkend en ontgrondend zijn, opdat u zou roepen tot God. Tenslotte: ik las dezer dagen het gebed van Amos, toen Hij de oordelen des Heeren zag. Hij riep alleen maar: Heere, Heere, vergeef toch, wie zou er van Ja-

kob blijven staan, want hij is klein. En in een volgend gedeelte: Heere, Heere, houd toch op... (Amos 7:2,5). Toen berouwde zulks de Heere, zo staat er; het zal niet geschieden. Gelukkig als er zulke bidders zijn. Voor de nood van land en volk en van de kerk. De Heere laat Zich verbidden. Het zal niet geschieden. Dat nodigt uit tot het gebed. En hoe zou het dan komen, dat er toch in deze dagen zo weinig opbloeit van het leven en zo weinig verhooring, zo weinig contact is? Zou Jakobus de vinger bij de wonde leggen, ook voor ons? Onderzoeken we daarom allen onszelf in het licht van zondag 45.

P. Roos

DE VERZEGELING MET DE HEILIGE GEEST (6)

"De wereld is om zo te spreken als een groot schip met allerhande waren beladen. God heeft in dit schip de Zijnen. Op Zijn eigen waren zet Hij Zijn eigen merk, opdat Hij het zorgvuldig mag uitnemen als het schip aankomt. Dit is ontleend van kooplieden die op hun eigen waar hun merk zetten. O, wat is dit troostelijk voor de uitverkorenen. Daar zal geen een op wie Gods merk is gezet, verloren gaan. De ene waar is wel kostelijker dan de andere somtijds, maar het allergeeringste en verachtste stukje dat gemerkt is, behoort tot God zowel als het voortreffelijkste. Hij wil Zijn eigendom daarop betonen en uitvoeren en het niet verloren laten gaan, noch blijven liggen onder de ongemerkte waar."

Deze woorden zijn van dr. Alexander Comrie, in leven dienaar van het Woord in Woubrugge. Hij leefde van 1706 tot 1774. Een predikant uit onze tijd typeerde hem terecht als "een man van formaat, die in een eeuw van diep verval in kerk en theologie teruggegrepen heeft naar de Reformatie en die door zijn praktische prediking velen in zijn tijd en daarna tot grote zegen is geweest."

eigenschappen des geloofs

Comrie erkende dat hij niet veel voetstappen binnen zijn gemeente zette. Aan een actief pastoraat kwam hij niet toe. In het Woord vooraf in een van zijn boeken schreef hij: "Ik ben voor het verborgen eenzaam." Hij bereidde drie preken per week voor, twee op zondag te houden en nog een midden in de week. Daarnaast gaf hij in de wintermaanden twee catechisaties in de week. Met andere activiteiten hield hij zich, wat de gemeente van Woubrugge betrof, niet bezig. Daarom verwees hij zijn gemeentelieden naar zijn boeken. "Komen wij

niet veel buiten, wij geven nu en dan een nuttig werkje uit, en gij kunt die dan gebruiken, in welk gij kunt denken aan de stoffen die wij verhandeld hebben." Een van die boeken is een bundel preken, uitgegeven onder de titel "Verhandeling van enige eigenschappen des zaligmakenden geloofs." Niet heel lang geleden kwam er nog een herdruk van uit. Met dat boek bedoelde hij blijkens de uitvoerige ondertitel, dat "de zorgelozen en tijdgelovigen worden ontdekt, gewaarschuwd en uitgelokt om het leven buiten zich in een aangeboden Jezus te zoeken." Maar tegelijkertijd beoogde hij dat "de zwarigheden der kleingelovigen worden opgelost en naar vermeerdering des geloofs te staan."

Zoals de titel al zegt, geeft Comrie in dit boek een uiteenzetting over de eigenschappen van het ware geloof. In een van de veertien preken wil hij aantonen dat het geloof een genade is die gericht is op de verzegeling met de Heilige Geest. Het is een predikatie n.a.v. Efeze 1: 13: "In Welke gij ook, nadat gij geloofd hebt, zijt verzegeld geworden met de Heilige Geest der belofte." Ik geef uit die preek het een en ander weer.

Comrie sluit, als hij over de verzegeling wil spreken, aan bij het geloof. Dat is, zoals ik al schreef, ook het doorlopende thema van zijn boek. De aangehaalde woorden van de apostel geven er trouwens ook alle aanleiding toe: "... nadat gij geloofd hebt..." Eerst geeft Comrie een brede omschrijving van het ware geloof. We ontdekken er de klassieke indeling *kennis, toestemmen en vertrouwen* in. Maar daar ga ik nu aan voorbij. Ik wijs wel op de vraag die hij vervolgens stelt: *waarom zou de verzegeling juist volgen op de oefening van het geloof en niet*

op de oefening van de andere genaden? Hij geeft een mooi antwoord, een tweevoudig antwoord. Allereerst wijst hij op Gods welbehagen. De Heere heeft het zo gewild. Daar moeten wij in berusten. "Ten tweede kan men zeggen dat de verzegeling op het geloof volgt, aangezien het geloof zich aan God in Christus tot een eigendom geeft. Dan komt de Geest en zet Gods eigendomsmerk op de ziel, na de volkomen opdracht van zich aan de Heere."

Vervolgens vraagt de schrijver aandacht voor Degene die de gelovigen verzegelt, de Heilige Geest. Hij wordt genoemd *de Geest der belofte*. Paulus duidt de Heilige Geest zo aan, niet alleen omdat Hij "het voornaamste onderwerp is dat aan de kerk van het Nieuwe Testament beloofd wordt" en niet alleen "omdat Hij al de beloften die in Gods Woord zijn, doet." Maar vooral hierom: "omdat Hij in het werk van verzegelen van de gelovigen de beloften daartoe gebruikt." Hij spreekt ze naar het hart van Gods kinderen, Hij giet daardoor vreugde in hun ziel, Hij overwint in hen de twijfelingen en Hij verzekert hen van hun aandeel aan de Goddelijke gunst." Hij gebruikt daarvoor het zalig Evangelie dat helemaal uit "dierbare vrije beloften bestaat."

eigendomsmerk

Maar wat is dat verzegelen dan?, zo vraagt Comrie vervolgens. Hij gebruikt het voorbeeld van het schip en z'n onderscheiden lading, waarmee ik hierboven begon. Gods kinderen zijn Zijn eigendom. Daarvan krijgen ze in de verzegeling het merk. Een ander voorbeeld volgt. Als iemand zijn vignet of zegel op was of lak drukt, dan laat het de afdruk van de afbeelding daarvan na. Het zegel van de een is onderscheiden van de ander. "Zodat dit verzegelen bestaat in het indrukken van Gods eigen beeld en gelijkenis, door de Geest in de ziel der gelovigen in eniger mate." Die verzegeling is mede bedoeld met het oog op het versterken en verzegelen van de gelovige zielen in de hoop van de eeuwige heerlijkheid. Ze zijn, met eerbied gezegd, "Gods waar en koopgoed." Hij heeft er Zijn eigen merk op gedrukt. Zou dat de ziel geen goede moed geven en haar bevestigen in Christus. O jazerker, het schip van de ziel kan hevig geslingerd worden, maar zij zal uit al haar droefheid in het volle bezit gesteld worden van die ertellingen, waarvan zij nu een zeker en vast onderpand heeft, namelijk ontvangen in de verzegeling met de Heilige Geest.

Uit wat tot dusver gezegd is, blijkt al dat Comrie, hoe geleerd hij ook was, een bevindelijk-praktikaal prediker en schrijver was. Ook al zette hij weinig

voetstappen in z'n gemeente, hij was als een ware pastor voortdurend met zijn gemeente bezig. Op de preekstoel en achter zijn schrijftafel. Dat bevindelijke aspect blijkt nog nader, als hij vervolgens antwoord gaat zoeken op de vraag "hoe de Geest der belofte de gelovigen verzegelt." Voordat hij daar nader op ingaat, volgt er eerst nog een voorbeeld. "Het was een oud gebruik dat als land en erfgoed verkocht werden, een notaris aarde en steen uit dat land, dat iemand gekocht had, nam en het in de hand deed van degene die het gekocht had. Zo is het ook hier: als God de Heilige Geest die eigen gestalten die uit het genadeverbond voortvloeien en daarin beloofd worden, in de ziel werkt, Hij berechtigt daarmee de ziel als met een zeker en gewis pand tot alle goederen des verbonds." Zo geeft hij hen een riem onder het hart.

Het is het werk van de Geest der belofte om de gelovigen te verlichten en hen, aldus Comrie, bekwaam te maken om in zichzelf te kunnen nagaan en op geestelijke wijze te bezien en te bespeuren het ware werk van Gods genade en van Zijn Geest in zich. Het werk van Gods Geest in dit opzicht is om, als hij verzegeld is, de ziel in staat te stellen om de kenmerken van Gods genade in zich na te gaan. Een mens die met de Geest der belofte is verzegeld, zo zegt Comrie in deze preek, heeft zodanige kenmerken ontvangen dat hij of zij mag concluderen dat hij of zij deel heeft aan God en aan de goederen van Zijn verbond. Het is opvallend dat Comrie het op deze wijze zegt. Het verzegelend werk van de Heilige Geest schenkt dus zoveel licht in de ziel en er is zoveel geestelijk onderscheidingsvermogen gegeven, dat de ziel in staat is "om de kenmerken van de genade na te gaan volgens het Woord van God." Hij haalt er de bekende tekst uit Romeinen 8 bij aan die zegt dat de Heilige Geest samen met de geest van de gelovige getuigenis geeft aangaande het kinschap van God. "De Geest verzegelt en bevestigt de gelovige en verwekt in hem vrijmoedigheid des harten om tot God te gaan als zijn Vader in Christus met een kinderlijke, gelovige en vertrouwende gestalte, zoals een kind tot z'n vader gaat."

voor wie?

Maar deelt nu elk kind van God in dit verzegelend werk van de Heilige Geest? Ook op deze vraag, een heel belangrijke, zoekt Comrie een antwoord te geven. Toch doet hij dat niet rechtstreeks. Comrie meent dat hier een onderscheiding moet worden aangebracht. Bezien we de verzegeling met de Heilige Geest vanuit het werk van de Heere, dat wil

zeggen: als een afzondering van de gelovige van de wereld en als het indrukken van Gods beeld in de ziel, "zo zeggen wij dat de verzegeling aan ieder gemeenschappelijk is die in Christus geloven." Zo bezien ontvangt elke gelovige, zodra hij of zij het zaligmakend geloof beoefent, deze verzegeling, zegt Comrie. De Heere heeft Zijn eigendomsmerk bij elk van Zijn kinderen ingestempeld. Zo is er ook geen van hen zonder verzegeling met de Heilige Geest.

"Maar zo wij de verzegeling des Geestes aanmerken als dat werk des Geestes in hetwelk Hij de ziel der gelovigen bevestigt en verzegelt van hun aandeel aan de genade, en dat zij kinderen Gods zijn, en dat al hun zonden hun vergeven zijn, en dat zij na hun dood gelukkig zullen worden..." - Comrie zegt: in dat opzicht zal de oefening van het geloof niet altijd ogenblikkelijk gevolgd worden door de verzegeling met de Heilige Geest. "Het volgt wel nadat zij geloofd hebben;

maar hoe vroeg of laat, durven wij niet te bepalen." Lezen we immers niet over Heman die doodbrakende was [Ps. 88] en over velen die in vrees des doods zijn heel hun leven lang [Hebr. 2: 15]?

Hier breek ik voor dit keer af. Er moet over het onderscheid dat Comrie maakt nog wel iets meer gezegd worden. Maar laat in ieder geval duidelijk zijn dat deze 'oude schrijver' met een herderlijke bewogenheid zocht om worstelende kinderen van God bij te staan. Hij zocht naar wegen om het goud van Gods beloften aan te reiken aan zuchters en bedelaars. Opdat (zo zei immers de ondertitel) "de zwarigheden der kleingelovigen worden opgelost en naar vermeerdering des geloofs te staan." We hopen dit punt de volgende keer nog nader te bezien.

J.M.J. Kieviet

BIJ HET HEENGAAN VAN DS J.H.VELEMA

Hij kreeg van de Heere een lang leven en gedurende een heel groot deel van dat leven een zeer goede gezondheid. Hij was begiftigd met een grote werkkraft en een lust en ijver om op allerlei manieren in Kerk en Koninkrijk te dienen. Tot op hoge leeftijd mocht hij het Evangelie verkondigen en ook nog op andere wijze bezig zijn in dienst van dat Evangelie.

Maar ook aan dat werkzame leven kwam een eind. Ook de sterke ds J.H.Velema moest het hoofd buigen voor de onverbiddelijke dood. In een stijlvolle rouwdienst, gevolgd door een indrukwekkende begrafenis, waarbij de verkondiging van het Woord centraal stond - geheel in de geest van de overledene - werd afscheid genomen van deze predikant die jarenlang mede leiding had gegeven aan het leven van de Christelijke Gereformeerde Kerken. Waardig was dit afscheid, getoetst op datgene wat in de Christelijke Gereformeerde Kerken altijd maatgevend is geweest en dat ook zou moeten blijven.

Ondergetekenden meenden dat ook in ons blad enige aandacht gegeven diende te worden aan dit overlijden. Op allerlei wijzen hebben wij in de loop der jaren nauw met ds. Velema samengewerkt, met name op kerkelijke vergaderingen - in het Curatorium van de Theologische Universiteit, op verschillende generale synoden en in deputaatschappen en commissies. Vaak hadden we te maken met moeilijke en delicate kwesties, die de gebrokenheid van de kerken lieten zien.

Soms hadden die kwesties te maken met het geheel van onze kerken, soms betroffen ze plaatselijke situaties van onrust en verdeeldheid. Niet zelden waren er belangrijke, principiële zaken aan de orde. In vele gevallen kwam het aan op een voorzichtig en juist beleid. Juist bij dit soort zaken bleken de gaven die de Heere aan ds. Velema geschonken had.

Wat erbij ook bleek was zijn liefde en zorg voor het christelijke gereformeerde beginsel en het welzijn van onze kerken. Geworteld als hij was in ons kerkelijk leven zocht hij naar datgene wat in zijn ogen het beste was voor die kerken. Daarbij was hij geen 'Bewaar-het-Pander'. Er waren wel eens momenten waarop hij het publiekelijk betreunde dat 'Bewaar-het-Pand' ooit was ontstaan. Twee dingen vielen echter wel op.

1. Als hij overtuigd was van de liefde voor de kerken bij hen met wie hij moest samenwerken in bepaalde verbanden waarin deze kerken hen bij elkaar gebracht hadden, liet hij die anderen ook geheel in hun waarde. Waarmee we willen zeggen, dat we, ondanks verschillen in visie, onszelf konden blijven. Bovendien wisten we ons meermalen door hem gesteund, vooral als het ging om zaken, die in zijn en onze ogen duidelijk principieel waren.
2. Naarmate de jaren voortgingen en met de jaren de koers die onze kerken gingen meer en meer begon te wijzigen, werden de standpunten die ds. Velema innam ook steeds duidelijker. Met die nieuwe ontwikkelingen was hij bepaald ongelukkig en meer dan eens gaf hij daar duidelijke uiting aan. .

Lange tijd heeft ds. Velema geprobeerd de 'vleugels' in onze kerken bij elkaar te houden en bruggen te slaan tussen de verschillende onderdelen van het 'eilandenrijk' waarmee we onze kerken zouden kunnen vergelijken. Het is hem niet altijd gelukt. Dat woog hem bij tijden zwaar en deed hem verdriet. De positie 'in het midden' die hij consequent heeft willen innemen, leek wel eens een onmogelijke te worden. Wij hebben hem ook niet altijd in alles waar hij naar streefde kunnen volgen. En hij ons evenmin. Maar het respect en de waardering zijn gebleven. Terugziende op wat geweest is willen we die waardering nog eens uitspreken. We hebben in hem een zeer betrokken, loyale en op het welzijn van onze kerken georiënteerde collega verloren. En we

zijn de Heere dankbaar voor wat Hij in ds. Velema aan onze kerken heeft willen geven.

Een periode is afgesloten met zijn heengaan. JHV (zo ondertekende hij zijn artikelen) was de laatste van de predikanten die voor de oorlog hun opleiding ontvingen. Andere generaties zijn inmiddels al lang aangetreden en zijn al weer bezig plaats te maken voor weer volgende.

Moge God de nabestaanden van ds. Velema gedenken. Moge Hij ook onze kerken gedenken en hen bewaren bij wat ds. Velema graag noemde de schriftuurlijk-confessionele prediking.

M.C. Tanis - P. den Butter

DE BEKERING 6

In het vorige artikel zagen we dat er twee zaken zijn waardoor de bekering wordt uitgesteld: de sterke begeerte tot de zonden en het niet zo nodig vinden van bekering. Satan gebruikt zelfs verkeerde voorbeelden uit de Bijbel om de bekering uit te stellen. Vooral het voorbeeld van de moordenaar aan het kruis wordt veel misbruikt om de bekering uit te stellen. Dit voorbeeld wordt op een verkeerde manier gebruikt als het wordt aangewend om de bekering voor zich uit te schuiven tot op het sterfbed. Na een zondig leven werd de moordenaar bekeerd terwijl hij al bijna stierf. Velen menen dat hun dit ook kan gebeuren en stellen daarom de bekering uit.

De hoopgevende moordenaar

Er zijn mensen die de kostelijkste waarheden van de Bijbel verdraaien tot hun eigen verderf. Mensen die de Bijbel kennen tracht de satan in zijn greep te houden door Gods Woord op een onjuiste manier voor te stellen en toe te passen. Als er in het hart liefde tot de zonden heerst is een mens vindingrijk in het vinden van uitvluchten om de zonden te blijven koesteren. De geschiedenis van de moordenaar aan het kruis laat ons zien dat de grootste zondaren bekeerd kunnen worden. We zien het ook aan Manasse en Paulus. Ook zij waren grote zondaren. Ook zij hadden veel kwaad gedaan. Het is tot eer van God als een grote zondaar bekeerd wordt. Uit de geschiedenis van de moordenaar leren we ook dat er hoop is zolang er leven is. Zult u niemand afschrijven zolang hij of zij nog in leven is? Zult u grote zondaren die voortgaan op de brede weg aan de Heere opdragen in het gebed? Dat zelfs de moordenaar bekeerd wordt dient

tot bemoediging van hen die de Heere vroeg zoeken, zij zullen zeker vinden, Spreuken 8:17. De Heere is immers een Waarmaker van Zijn Woord. Als de genadetijd ten einde loopt moet men niet wanhopen aan de bekering. De Heere kan ook aan oude zondaren het leven geven. Hij is immers de Almachtige. Hij maakt doden levend. Hij verbreekt stenen harten en geeft vlezigen harten.

De boetvaardige moordenaar

De verharde zondaar die met het voorbeeld van de moordenaar aan het kruis zijn bekering blijft uitstellen, heeft geen reden tot hoop. De bekering van de moordenaar aan het kruis is een zeldzaam voorbeeld van bekering. De moordenaar kwam op het laatste moment tot bekering. Heel zijn leven had hij doorgebracht in de zonden. Een uitzondering betekent heel iets anders dan de algemene regel. Laten we dat bedenken. Een mens sterft doorgaans zoals hij geleefd heeft. Er zijn mensen die tijdens het zondigen onverwacht stierven. Zij kregen geen tijd meer tot bekering. Ananias en Saffira stierven met de leugen in hun mond. Velen stierven door de zondvloed ten tijde van Noach. Veel mensen sterven terwijl zij denken nog een tijd te zullen leven. Onverwacht kan de levensdraad worden afgesneden. Dan is het eeuwigheid. Dan is er geen bekering meer mogelijk. Het is de mens gezet eenmaal te sterven en daarna het oordeel. Hij kan het leven nooit meer overdoen. Zo de boom valt blijft hij liggen.

De moordenaar als enige bekeerd

De andere moordenaar stierf zoals hij geleefd had, verhard in zijn zonden. Voor zijn sterven lasterde hij zelfs de Zoon van God. U die uw bekering uitstelt, het is mogelijk dat u niet als een

boetvaardige sterft, maar als een lasteraar, al zondigende. U weet niet hoe het met u zal zijn als u sterft. Maar als u uw bekering uitstelt, zet u uw ziel op het spel. Het gaat toch tegen ons gezonde verstand in iets in onzekerheid te laten terwijl we zekerheid kunnen krijgen. We lezen op blz. 204 "De algemene ervaring leert ons dat de meeste mensen sterven zoals zij leven. Bekering is een bloem die men zelden tot bloei ziet komen op een sterfbed. De harten van mensen die een genadeloos, zorgeloos en hoogmoedig leven geleid hebben, worden op een sterfbed zelden verborgen vanwege de zonden en het onrecht dat God daarmee aangedaan is. De zonden kleven hen meestal tot het einde aan." Boston schrijft dat er weinig mensen zalig worden. Denk aan de brede en de smalle weg. Hij voegt eraan toe dat de meeste onboetvaardige zondaren ook onboetvaardig sterven. Ook schrijft hij dat er in de Bijbel geen belofte staat van genade aan hen die de bekering uitstellen. De moordenaar die niet bekeerd werd toont dat God niet altijd mensen bekeert als zij in grote nood verkeren. Hij bleef onverbeterlijk tot zijn laatste snik toe. Hoewel hij Christus zag lijden, dus heel dicht bij Hem was, ging hij door in de zonde. De boetvaardige moordenaar was een stervende prediker, maar ondanks alles wat die andere moordenaar hoorde en zag kwam er geen bekering. Als iemand gaat sterven kan de ziekte hem zo in beslag nemen dat er niet aan bekering gedacht kan worden. Boston schrijft dat mensen die heel hun leven het Woord gehoord hebben, maar dat veracht hebben, doorgaans niet tot bekering komen aan het einde van hun leven. Wie zijn bekering uitstelt moet niet de gunst verwachten die de moordenaar ten deel viel.

Geen sterfbedbekering

De boetvaardige moordenaar stierf niet aan een ziekte, kwaal of vanwege ouderdom, maar hij moest de kruisdood sterven vanwege zijn zonden die hij bedreven had. Deze moordenaar had dus geen sterfbed, maar hij werd terechtgesteld. Zijn sterven was dan ook heel anders dan het sterven van hen die na een onboetvaardig leven op het sterfbed komen te liggen. Het is gemakkelijker iemand op het schavot te overtuigen van zijn zonden dan iemand die rustig op zijn sterfbed ligt. Iemand die aan het kruis hangt heeft minder hoop op verder leven dan iemand die ernstig ziek op bed ligt, die hoopt vaak nog op enig herstel of enige verlenging van het leven. Het was onder zeer bijzondere omstandigheden dat de moordenaar bekeerd werd. Christus hing immers aan het kruis. De moordenaars werd in

zijn laatste uur bekeerd op een tijdstip zoals dat er nog nooit geweest was en ook nooit meer zou zijn. Het hart van de moordenaar werd geopend om Christus en Zijn genade te ontvangen.

Verheerlijking van Christus

Christus liet Zijn heerlijkheid uitroepen door iemand die met Hem gekruisigd was. Toen de Heere op het diepst vernederd was, beleed de moordenaar de goddelijke natuur van Christus en dat Hij Koning was. Hij sprak het immers uit: 'Heere, gedenk mijner als Gij in Uw koninkrijk zult gekomen zijn.' Als Christus alleen maar aan hem zou denken zou dat voldoende zijn om hem voor eeuwig zalig te maken. Wie nu de bekering uitstelt dient te bedenken dat hij of zij de Heere nu niet meer kan verheerlijken in Zijn diepste vernedering aan het kruis. Christus zal niet voor de tweede maal gekruisigd worden. Terwijl anderen Hem bespotten beleed deze moordenaar Hem als Heere van de hemel. De moordenaar doet nog meer. Hij rechtvaardigt God en veroordeelt zichzelf. Hij waarschuwt zijn medemoordenaar.

Stel niet uit

Het is dwaas erop te vertrouwen dat u op het laatste moment van uw leven tot bekering zult komen. Misbruik het voorbeeld van de boetvaardige moordenaar niet. Hoeveel roepstemmen zijn al tot u uitgegaan? Wat hebben zij uitgewerkt? Als u dit leest is het ook een roepstem tot bekering. Helaas stellen velen de be-

kering toch uit totdat zij op hun sterfbed liggen. Bedenk dat een sterfbedbeking niet alleen zeldzaam is, maar ook weinig tot eer van God is. De levenstijd is dan immers al bijna om. Wie op het sterfbed bekeerd wordt, ontvangt doorgaans weinig troost. Zij gaan als langs de rand van de hel naar de hemel. Ook is een sterfbedbeking zelden oprecht. De dood kan een farao laten zeggen dat hij gezondigd heeft. Als iemand ernstig ziek wordt en er komt 'beking' dan blijft er in veel gevallen niets van over als er genezing optreedt. De oude levenswandel wordt dan weer opgepakt. Boston haalt een uitspraak van Augustinus aan over sterfbedbekeningen: "Ik zeg niet, dat zo'n persoon vervloekt zal worden, of dat hij zalig gemaakt zal worden; maar denk eraan dat u zich moet bekeren als u gezond bent." Velen krijgen nooit een sterfbed. Plotseling worden zij uit het leven weggenomen. Anderen zijn zo ziek dat zij niet aan de eeuwigheid kunnen denken. Weer anderen raken hun verstand kwijt. We besluiten met een aanhaling van blz. 218: "En de meeste mensen sterven zoals zij geleefd hebben. Daarom: Bekeer u op tijd, stel het niet langer uit, uit vrees dat uw ziel ten onder zal gaan. Dat kan immers nooit meer hersteld worden.

N.a.v. Berouw, Thomas Boston, gebonden, 312 blz., € 21,90, Uitgeverij De Bannier, Utrecht, ISBN 978-90-336-0725-7.

A. van Heteren

Een tweede vraag gaat over de oude Eli. Aan hem en zijn huis wordt Gods rechtvaardig oordeel voltrokken. De Heere maakt het oordeel aan de jonge Samuël bekend en zegt dan dat Eli zijn zonen niet eens zuur heeft aangezien! Zie 1 Sam. 3:13

De vraag luidt hoe de Heere dat kan zeggen terwijl we in het voorgaande hoofdstuk Eli zijn zonen toch breedvoerig horen bestraffen en waarschuwen?

Inderdaad kun je je afvragen hoe dat zit. Eli zegt het volgende tegen zijn zonen: Waarom doet gij al zulke dingen, dat ik deze uw boze stukken hoor van dit ganse volk? Niet, mijn zonen; want dit is geen goed gerucht dat ik hoor. Gij maakt dat het volk des HEEREN overtreedt. Wanneer een mens tegen een mens zondigt, zo zullen de goden (rechters) hem oordelen; maar wanneer een mens tegen de HEERE zondigt, wie zal voor hem bidden? Zie 1 Sam. 2:23 ev

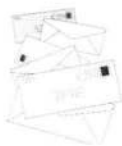
Inderdaad heeft Eli er wat van gezegd. Als nu de grote hartenkenner, Die Zich nooit in Zijn oordeel vergist, toch zegt dat Eli zijn zonen niet eens zuur heeft aangezien, dan wil dat zeggen dat Eli in zijn optreden jegens zijn zonen slap is geweest. De Heere luistert zelfs naar de toon van ons spreken. Hij let op onze lichaamstaal. Dat is naar Gods oordeel te slap geweest. Eli had als oudste als reformator moeten optreden. Dat deed Luther toch ook. Die ging ook niet naar de paus in Rome om hem te vermanen afstand te doen van de roomse leer. Luther brak radikaal met Rome. En Nehemia ging ook niet discussiëren met die mensen die in Jeruzalem op de dag des Heeren de markt opzetten. Hij zei: als je het weer doet sla ik je in de boeien! En levieten moesten de wacht houden.

Met andere woorden: Eli heeft wel het een en ander gezegd, maar hij had het moeten verbieden. Door zijn gedrag, waar zijn zoons overigens mee spotten, werd hij medeverantwoordelijk voor de goddeloosheid in het heiligdom. Overigens zullen vaders vaders heiligen Hofni en Pinehas eeuwig achtervolgen. Laten we ervoor waken dat we in ons optreden als ouders, als leraren, als ambtsdragers niet zo slap zijn dat we ons, zij het al zuchtend en oneens met de situatie, bij al het verkeerde neerleggen

Een derde vraag gaat tenslotte over Bar-timeüs, althans over de beschrijving van zijn genezing.

Deze geschiedenis wordt ons beschreven door Mattheüs, Markus en Lukas. Hoe komt de eerste er nu toe om van twee blinden te spreken, terwijl Markus en Lukas maar van één persoon spreken?

Laat het ons duidelijk zijn dat het om dezelfde geschiedenis gaat. De verha-

VRAGENRUBRIEK

Diverse vragen

Deze keer wil ik een aantal vragen beantwoorden over uiteenlopende onderwerpen. Van sommige vragen kan de beantwoording kort zijn. Alle vragen zijn echter welkom. De wat kleinere verzamel ik en beantwoord ze tegelijk.

Een eerste vraag is naar de betekenis van de naam Jemini. Meermalen spreekt de bijbel over een zoon van Jemini, zie bijvoorbeeld 2 Sam. 16:11 waar Simeï, die David vloekt, een zoon van Jemini wordt genoemd. Kis, de vader van koning Saul wordt ook een man van Jemini genoemd. Niet alleen vanwege de trouweloosheid van de al genoemde Simeï, maar ook vanwege de vreselijke geschiedenis van Richteren 19 waar ook gesproken wordt over de kinderen van Jemini, meent de vraagsteller dat we bij zonen van Jemini veelal aan ongere en boze mensen te denken hebben. Is

dat ook zo? Nee, dat is niet zo. Bij de uitdrukking 'zoon van Jemini' moet u denken aan een Benjaminit, iemand uit de stam van Benjamin. 'Ben' is het hebreeuwse woord voor zoon. Een 'ben Jemini' is dan ook een Benjaminit, of, letterlijk: een zoon van Jemini. Al was Simeï een onbetrouwbaar sujet, en al beschrijft Richteren 19 ons een vreselijk tafereel, u moet bij deze uitdrukking niet aan misdadige lieden denken. Zo spreekt koning Saul als zoon van Jemini zijn knechten aan als zonen van Jemini, allen waren dus van de stam van Benjamin. Als de bijbel het over onguur volk heeft, moet u denken aan de uitdrukking 'kinderen Belials'. Dat waren nietswaardige lieden, die voor onrust en dergelijke zorgden. Zie bijvoorbeeld opnieuw Richteren 19. In die stad waren de zonen van Jemini ook kinderen van Belial, zie vers 22. Maar we kunnen een zoon van Jemini en een zoon van Belial niet vereenzelvigen.

len komen duidelijk overeen. Toch zijn er verschillen. Dat heb je meer in het de beschrijving van de evangeliën. Dat zijn geen onjuistheden, maar een verschillende accentuering. Als drie getuigen van eenzelfde zaak iets navertellen, zal dat ook overeenkomen, maar toch niet in alle opzichten. Markus is de man die de naam van de blinde noemt, Markus 10:46-52. Lukas (hoofdstuk 18:35-43) en Mattheüs (hoofdstuk 20:29-34) doen dat niet. De laatste zegt zelfs dat er twee mannen waren. We moeten er daarom van uitgaan, niet dat Mattheüs zich vergist, maar dat Markus en Lukas met name over die ene spreken, die dan misschien de initiatiefnemer of woordvoerder van die twee is geweest. Wat weten we er eigenlijk van. Als Markus en Lukas uitdrukkelijk hadden beweerd dat er slechts één man aan de kant van de weg zat, dan hadden we een probleem gehad, maar ze spreken gewoon van een blinde die door de Heere genezen werd. Daarbij hebben zij misschien niet geweten dat er ook nog een tweede was, ook dat is mogelijk.

Wat de vraagsteller over het hoofd zag, is een tweede verschil. Mattheüs en Markus zeggen namelijk dat de Heere uit Jericho kwam, terwijl Lukas zegt dat Hij nabij de stad kwam! Ook dit soort verschillen moeten we afdoen met de vraag: we weten het niet precies. Om dit alles exact te weten moeten we weten hoe de stad precies lag en hoe de Heere Jezus precies liep. Dat is volstrekt onbelangrijk. Daarom eindig ik maar met iets heel belangrijks: namelijk of wij de Heere Jezus al mochten aanroepen om hulp en redding! Want ook vandaag wordt hij ons nog gepredikt als de Heiland der wereld. En wie Hem aanroept in zijn nood, vindt Zijn gunst, oneindig groot!

K. Hoefnagel

De Christelijke Gereformeerde bezinningskring binnen de classis Leeuwarden.

Op D.V. Woensdag 12 september a.s. is er weer een bijeenkomst gepland. Ds. J.M.J. Kieviet het onderwerp inleiden:

„De Vreemde Vrijspraak“

Deze bijeenkomst wordt gehouden in de beneden zaal van de: Chr. Geref. Sionskerk, Hoofdweg 127 te Damwoude.

Aanvang : 19.45 uur.

Er wordt gelegenheid gegeven voor het stellen van vragen. Allen van harte welkom!

Commissie Vormingswerk Christelijke Gereformeerde Kerken

Voor de vormingscursus die we in het seizoen D.V. 2007/2008 hopen te houden, heeft de Commissie het volgende programma samengesteld:

1. Onbekende reformatoren mw. drs. C.T. Boerke
2. K.H. Miskotte prof. dr. G.C. den Hertog
3. Geweld in het Oude Testament prof. dr. H.G.L. Peels
4. De kerk.....van ouderling of bisschop?
(over de regering van de kerk) mw. drs. M. Renkema-Hoffman
5. "(mee)wandelen op de rouw-weg....hoe?" mw. A. Valkenburg
6. Brieven aan de Thessalonicenzen dr. D. Visser

De cursus wordt gegeven op 9 zaterdagen in de navolgende plaatsen en wel als volgt:

Evenals in het vorige cursusjaar worden de onderwerpen in drie sessies van 3 zaterdagen achtereenvolgend door 2 docenten behandeld.

- In Apeldoorn op 15 september. 6 oktober, 3 en 24 november en 15 december 2007 en 12 januari, 2 en 23 februari en 8 maart 2008.
 - In Drachten op 15 september. 20 oktober, 3 en 24 november en 8 december 2007 en 12 januari, 2 en 23 februari en 8 maart 2008.
 - In Sliedrecht 15 september. 13 oktober, 3 en 24 november en 15 december 2007 en 12 januari, 2 en 23 februari en 8 maart 2008.
- LET OP dit jaar alle zaterdagen in Sliedrecht!!

De cursustijden in bovengenoemde 3 plaatsen zijn: van 10.00-11.00 uur en van 11.30-12.30 uur. Vooraf en in de pauze is er gelegenheid om koffie e.d. te kopen.

De cursus wordt in Goes op 6 (zes) zaterdagen gegeven in één zitting per docent en wel op de volgende zaterdagen:

- 20 oktober, 10 november, 8 december 2007, 19 januari, 16 februari en 15 maart 2008.

De cursustijden in Goes zijn van 10.15-11.15 uur en van 11.45-12.45 uur. Vooraf en in de pauze is er gelegenheid om koffie e.d. te kopen. U kunt zich voor deze cursus opgeven bij mev. T. de Vlieger-Geerdink, Teding van Berkhoutstraat 32, 3743 BV te Baarn, telefoon 035-5417113 (na 16 juli 2007), e-mail vormingswerk.cgk@xs4all.nl, website: www.cgk.nl/vorming De kosten zijn € 40,- per persoon. Voor cursusplaats Goes € 30,- per persoon. Dit bedrag dient gelijktijdig overgemaakt te worden op postbanknummer 19 75 025 t.n.v. de penningmeester Vormingswerk Christelijk Gereformeerde Kerken (CGK) te Bosch en Duin. Wij hopen u ook in het volgende seizoen weer te mogen ontmoeten. Wilt u ook anderen uit de gemeente of omgeving attenderen op onze cursus? Aanmelding liefst zo spoedig mogelijk dit i.v.m. de indeling van de plaatselijke groepen.

De commissie:

<i>Ds. J. Jonkman</i>	<i>voorzitter</i>
<i>Mevrouw T. de Vlieger-Geerdink</i>	<i>secretaris</i>
<i>De heer J.W. Bobeldijk</i>	<i>penningmeester</i>
<i>Drs. Joh. Vuijk</i>	<i>lid</i>
<i>Prof. Dr. J.W. Maris</i>	<i>lid</i>

Op D.V. maandag 10 september a.s. zal de officiële opening plaatsvinden van het academisch jaar 2007/2008 aan onze universiteit. De plechtigheid begint om 14.00 uur. Prof. dr. T.M. Hofman, zal een rede uitspreken over 'Een kijk op de kerk in Handelingen'. De rector, prof. dr. A. Baars, zal aansluitend enkele bijzonderheden uit het afgelopen cursusjaar belichten.

Van harte nodigen wij u uit deze bijeenkomst en de receptie daarna, bij te wonen. Uw aanwezigheid wordt zeer op prijs gesteld.

*Namens het college van hoogleraren,
Prof. dr. T.M. Hofman, secretaris.*

Cursus geestelijke vorming-Middelharnis 2007/2008

Voor het aanstaande verenigingsjaar is het volgende programma als volgt samengesteld:

2007

20 september Ds. J.M.J. Kieviet uit Dordrecht
Zondigen tegen de Heilige Geest

27 maart

Ds. J. Westerink uit Urk
Demonische krachten

18 oktober Ds. K.J. Kaptein uit Lunteren
Heilig zijn of heilig worden

22 november Ds. W. Visscher uit Amersfoort
Opvoeden met God in een wereld
zonder God

De bijeenkomsten beginnen om kwart voor acht in een zaal van de Rehobothkerk, bij de ingang van Middelharnis/Sommelsdijk, na de grote rotonde, eerste afslag links. Het cursusgeld bedraagt € 15,- voor de gehele cursus, of € 3,- per avond.

Aanmelding via giro 1252273 t.n.v. Cursus Geestelijke Vorming, Azaleastraat 19, 3245 CB Sommelsdijk of contant op de betreffende avond.

Voor nadere inlichtingen kunt U terecht bij Kati Mulder, tel. 0187 - 482443 ('s avonds)

2008

17 januari Dr. P. Korteweg uit Melissant
Wat hebben onze oudvaders ons
nog te zeggen?

14 februari De heer G. Slootweg uit Middelharnis
Vervreemd en eenzaam! Een schets
van de verlichte moderne mens

De Stuurgroep

Lekker weg op Texel

De Verrassing.nl

Veertien accommodaties, waaronder acht bungalows en vijf nieuwe chalets.

De Noordel

Park achter De Verrassing. Vijf luxe bungalows met veel privacy.

De Noorderhoeve.nl

Twee vakantiewoningen voor zorgvakanties. Ook uitermate geschikt voor minder validen.

Boeken? Bel 0222 31 89 06

Bonisa

Z E N D I N G

Noodhulp
Watersnood
CHINA

Overstroming

Rampgebied in de provincie Anhui. Duizenden mensen zijn zwaar getroffen door overstromingen die Azië momenteel teisteren. Akkers ondergelopen, oogst verloren gegaan. Huizen ingestort, duizenden mensen dakloos. Bruggen en wegen vernield.

Er is diep persoonlijk leed.
Maak vandaag nog uw gift over.

Postbank 31.555.32 o.v.v. Overstroming
Grachtweg 20, 2161 HN Lisse

Chinese christenen vragen u dringend om hulp. De schade van de ramp is enorm. Bonisa wil direct hulp geven aan de getroffen via onze bestaande contacten met de plaatselijke christengemeenten.

www.bonisa.nl
0252 - 41 82 69

Zorg dichtbij

Rotterdam Gouda Veenendaal
Zwijndrecht Gorinchem

Goes

Actief in uw regio!

Waar u ook woont,
Agathos brengt zorg dichtbij:
• Huishoudelijke verzorging
• Persoonlijke verzorging
• Verpleging
• Psychosociale zorg

Bel de Zorglijn (010) 264 07 77 en u krijgt uw rayoncoördinator
aan de lijn. Agathos stelt zelf indicaties voor veel zorgvragen.
Kunnen we geen indicatie stellen? Dan begeleiden we u bij de
CIZ-aanvraag. U ziet, ook indicatiestelling is onze zorg!

Agathos
THUISZORG

T 010 264 07 77 I www.agathos-thuiszorg.nl

Zorg met een eigen kleur

't Boekendal

Winkelcentrum Urkerhard
Nagel 48, 8321 RG Urk
Tel: 0527 - 682110 Fax 0527 - 688668

Boeken & Bijbels
CD's en Bladmuziek
Schoolartikelen
Kadoartikelen
Kopieerservice
Wenskaarten

Verzending door heel Nederland

De Vaste Grond

Lesboek voor de belijdenis-
catechisatie 20 lessen over
de gereformeerde geloofs-
leer

Door ds. H. Korving

€ 3,75 per stuk

Te bestellen bij:

Ds. H. Korving

Van Naaldwijcklaan 12

4143 BW Leerdam

Tel 0345 510 800

Email: hkorving@cgk.nl

Werken aan hun toekomst?

Het bestuur nodigt belangstellenden uit te solliciteren naar de functie van

Directeur locatie Revius m/v

De functie ontstaat per D.V. 1 januari 2008 in verband met FPU van de huidige locatiedirecteur

Wij verwachten dat u in staat bent

- vanuit een bijbelse reformatische overtuiging inspirerend en samenbindend leiding te geven aan een locatie met een breed onderwijsaanbod
- met overtuiging de visie en belangen van de locatie en van de gehele school te behartigen
- onderwijsontwikkelingen creatief te vertalen naar optimale mogelijkheden voor leerlingen en docenten
- resultaatgericht te werken

Een profielschets vindt u op onze website. Het betreft een fulltime functie. Geïnteresseerden die nu in het bedrijfsleven werkzaam zijn, worden ook nadrukkelijk uitgenodigd te solliciteren.

U kunt een uitgebreid informatiepakket opvragen bij mw. A. Ippel, managementassistente centrale directie, telefoon (010) 410 16 82.

Een assessment maakt deel uit van de selectieprocedure. De werving vindt zowel intern als extern plaats.

Nadere informatie over deze functie kunt u verkrijgen bij de heer drs. G.J.A. Toonen, lid centrale directie, telefoon school (010) 410 16 82, privé (0180) 75 08 30 of (06) 205 96 788.

Het onderschrijven van grondslag, doel en de overige benoemingscriteria van de stichting is vereist. Schriftelijke sollicitaties kunt u voor D.V. woensdag 19 september 2007 richten aan: Wartburg College, t.a.v. de heer drs. G.J.A. Toonen, Postbus 9303, 3007 AH Rotterdam of mailen naar cip@wartburg.nl

www.wartburg.nl

WARTBURG COLLEGE

CHRISTELIJKE VOORTGEZET ONDERWIJS
OP REFORMATISCHE GRONDSLAG